

עיוורון ולקויות ראייה
תוכניות המשך צעירים
גילאי 16-30

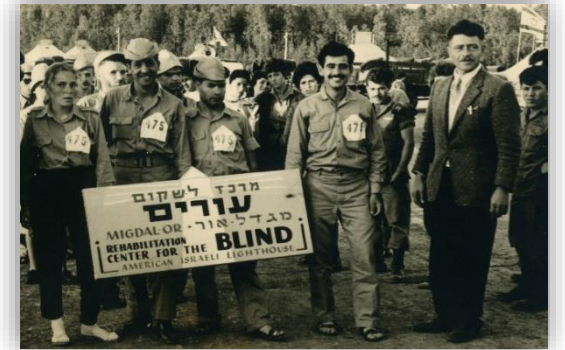
מגדל אור - נעים להכיר

מרכז מגדל אור הוא מרכז רב שירותי, בפריסה ארצית, הפועל למעלה מ-60 שנה ומעניק שירותים לאנשים עם עיוורון או לקות ראייה ולאנשים המעורבים בחייהם.

המרכז מהווה חלק מפעילותה של עמותת יעדים לצפון מיסודה של קרן רש"י.

מרכז השירותים הייחודי נהנים מדי שנה מעל ל-5,000 אנשים בכל הגילאים ומכל רחבי הארץ עם עיוורון או לקות ראייה (עם או ללא תעודת עיוור), והאנשים המעורבים בחייהם: בני משפחה, נותני שירות, ארגונים וכ-2,000 אנשי מקצוע.

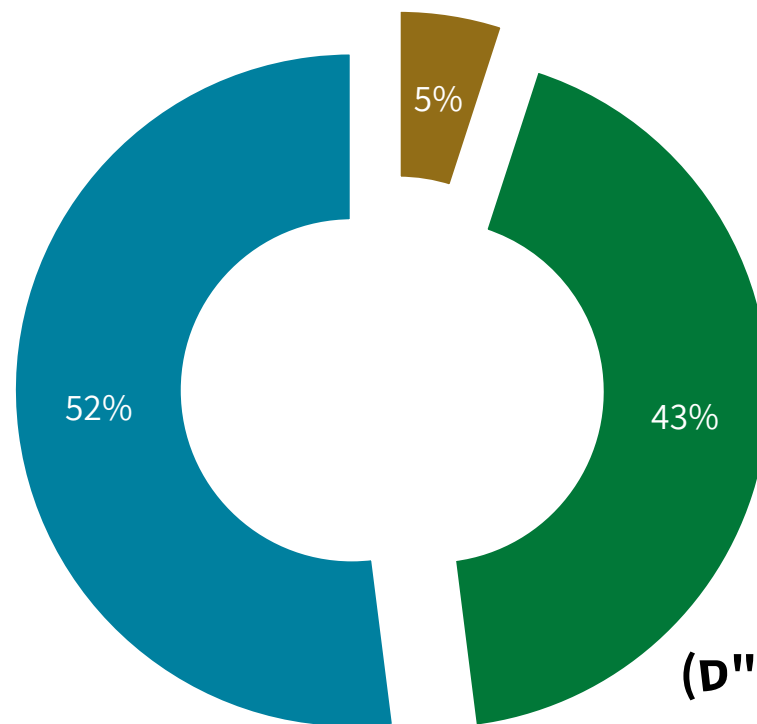
עיקר השירותים ניתנים במימון משרד הרווחה והשירותים החברתיים – מנהל המוגבלויות, המוסד לביטוח לאומי, משרד הביטחון ומשרד הכלכלה והתעשייה.

**לאפשר לכל אדם עם עיוורון או
לקות ראייה לממש את מלוא
הפוטנציאל הגלום בו כאדם.**

פילוח לפי גיל

עד 18 19-65 +66

כ-23,000 נושאי תעודת עיוור,
מתוכם 10% עם עיוורון מוחלט.
1,600 מתווספים מדי שנה.

100,000 אנשים עם לקות ראייה (עפ"י הלמ"ס)

כ-500,000 אנשים המעורבים בחייהם
(בני משפחה, אנשי מקצוע, נותני שירות)

קריטריונים לזכאות בתעודת עיוור

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל

תעודת עיוור

מקנה שירותי שיקום, הטבות ופטורים שונים הניתנים ע"י רשויות, ארגונים ומשרדי ממשלה כולל סבסוד עזרים.

3 קריטריונים לקבלת תעודת עיוור במדינת ישראל

עיוורון מוחלט

חדות ראייה

שדה ראייה

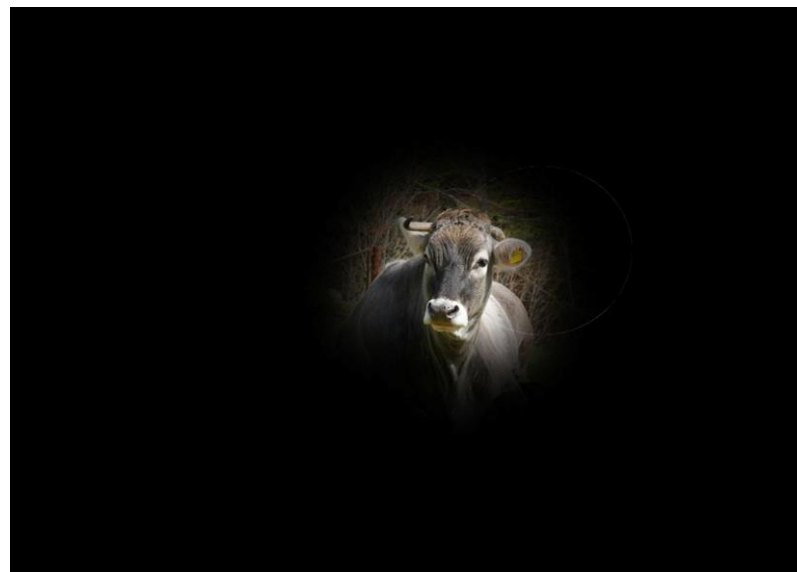
חדות ראייה לקויה

חדות ראייה שאינה עולה על 3/60, עם תיקון אופטי בעין הטובה

שדה ראייה לקוי

ו/או שדה ראייה שאינו עולה על 20 מעלות, עם תיקון
אופטי ובעין הטובה.

מגדל אור – פירוט התחומים

רגשי

✓ טיפול רגשי, פרטני וקבוצתי

חברתי

- ✓ מועדונים חברתיים
- ✓ תג"ל
- ✓ קבוצת מטיילי מגדל אור
- ✓ קבוצת רכיבה על אופני טנדם
- ✓ חברותא – תכנית חברתית מקוונת

תעסוקתי

- ✓ שירותי אבחון תעסוקתי
- ✓ הכשרות והשמות בשוק הפתוח
- ✓ ליווי לצה"ל
- ✓ מתנדבים מקריאים
- ✓ ליווי לתעסוקה לבני נוער
- ✓ מאגר השאלה למעסיקים
- ✓ מפעל מקדם

תפקודי

- ✓ הדרכה שיקומית – אימון לעצמאות
- ✓ מכונים לראייה ירודה

4 התחומים נכללים בשירותים הבאים:

מכינות מגדל אור

טכנולוגיה

- ✓ מוקד חדשנות
- ✓ מוקד תמיכה טכנולוגי
- ✓ נגישות דיגיטלית

הפצת ידע

- ✓ מרכז הדרכה
- ✓ מרכז ידע מקוון
- ✓ ייעוץ נגישות השירות

יוצרים עתיד

מטרה: הכנת צעירים עם לקות ראייה/עיוורון למעבר מבית הספר לעולם העבודה

התכנית מאפשרת לתלמידי תיכון עם לקויות ראייה או עיוורון לחוות כחבריהם, את הכניסה לעולם העבודה, תוך התנסות תעסוקתית וחשיבה על כיוון תעסוקתי עתידי.

הדרך

שלב א - להתכונן לעבודה הראשונה (עד חצי שנה) במסגרת מפגשים פרטניים או קבוצתיים.

- החלום המקצועי
- יסודות הזהות התעסוקתית
- למידה ותרגול מיומנויות עבודה
- כלים לחיפוש עבודה
- עמידה בפני קהל

שלב ב - התנסות תעסוקתית (עד שנתיים) - יישום שימוש בכלים ובידע, בליווי ובהדרכה של רכז/ת קידום תעסוקה.

- מסלול היזמות.
- מסלול העבודה בארגון/ התנסות תעסוקתית -2-3 שעות בשבוע אחה"צ.
- אתגרים מרכזיים: תיווך שפתי, שיפור מיומנויות תפקודיות, קשר עם הורים/משפחה

יואב השתתף בתכנית "יוצרים עתיד" ובעזרתה של רכזת התכנית במרכז השתלב בעבודה בחנות בגדים.

הדרכה שיקומית – אימון לעצמאות תפקודית

מורה שיקומית מלמדת
צעירה עם לקות ראייה
טכניקות עבודה במטבח –
כולל חיתוך בסכין

המטרה: קידום התפקוד העצמאי ושיפור תחושת מסוגלות.

הדרך: הקניית טכניקות ואסטרטגיות לתפקוד עצמאי ושיפור תחושת מסוגלות.

- ניידות והתמצאות
- מיומנויות חיי יום יום
- טכנולוגיה- טלפונים חכמים ומחשבים
- הדרכת הורים עם עיוורון
- גיל רך- הדרכת הורים וצוותים מקצועיים
- תקשורת (ברייל, קריאה כתיבה, זיהוי כסף, שימוש בשעונים)
- פעילויות פנאי
- הערכות לשעת חירום

השירות מיועד לאנשים עם עיוורון או לקות ראייה המתמודדים עם קשיים תפקודיים בשל המגבלה.
אין חובת זכאות לתעודת עיוור.
ההדרכה מתבצעת בסביבת חייו של מקבל השירות: בית, מקום עבודה, מסגרת לימודים ופנאי.

מחקר של האגודה לבריאות הציבור משנת 2017, מצביע על השפעה חיובית מובהקת של שירותי ההדרכה השיקומית/תפקוד עצמאי, שמתבטאת בשיפור משמעותי במדדים התפקודיים, בתפישת איכות החיים ובשביעות רצון גבוהה מהשירות ומרמתן המקצועית של המורות השיקומיות.

הדרכה שיקומית - תהליך קבלת השירות

עו"ס ברשות המקומית
העו"ס מעביר הפניה והשמה לקבלת הדרכה מול מגדל אור

קשר מול עו"ס
הרשות
המקומית

- קליטת הפנייה בתחום הדרכה שיקומית
- חלוקת ההפניות למורים במחוז
- תיאום טלפוני ראשוני

קליטת פנייה
והערכות

היכרות: אינטייק, הערכת התפקוד וגיבוש תכנית התערבות בשיתוף מקבל השירות
יישום: תהליך ההתערבות ועבודה בשיתוף ממשקים
פרידה: סיום ההתערבות

תהליך מול
מקבל השירות

מרכז להכוונה ושיקום אוכלוסייה עם ראייה ירודה

בובות שנתפרו ע"י רותי, לאחר שהותאמו לה עזרי ראייה שבאמצעותם חזרה לתפור את הבובות ולעסוק במה שהיא אוהבת.

המטרה: ניצול מקסימלי של שרידי הראייה הקיימים.

הדרך: אבחון והתאמת משקפיים ועזרים אופטיים לאנשים עם לקות ראייה

- התאמת משקפיים לאוכלוסייה של מסגרות מנהל המוגבלויות
- מפגש חשיפה להדרכה שיקומית
- מפגש עם נציג תחנות המידע
- טיפול רגשי לאנשים המתמודדים עם לקות ראייה ועיוורון

92% ממקבלי השירות במכון ציינו בסקר פנימי כי הצוות המטפל היה מקצועי, **95%** ציינו כי הציוד שקיבלו היה איכותי וטוב, **59%** ציינו כי בעקבות השירות שקיבלו במכון הבינו כי ניתן לחיות חיים טובים – גם עם מגבלת הראייה.

מכונים לראייה ירודה – למי מיועד השירות?

- מחזיקי תעודת עיוור/לקוי ראייה בכל הגילאים
- בעלי חדות ראייה 3/12 בעין הטובה עם תיקון – עם הפניית רופא עיניים
- אנשים אשר נמצאים בתהליך אישור לזכאות לתעודת עיוור - בהפניה של רופא אמון.
- אוכלוסייה אשר נמצאת במסגרות בפיקוח מנהל מוגבלויות -מ. הרווחה

לקבלת השירות וקביעת תור ניתן לפנות ישירות למכון.

מכונים לראייה ירודה – כיצד זה מתבצע?

לפעמים העזרים הקטנים ביותר, כגון זכוכית מגדלת עם תאורה, יכולים לעשות הבדל גדול ולאפשר לחזור לקרוא.

אבחון והערכה אופטיים באמצעות אופטומטריסט מומחה בראייה ירודה

התאמת מכשירים ועזרים לשיפור הראייה באמצעות אופטומטריסט

טיפול פרטני קצר מועד לעיבוד המגבלה

מתן ייעוץ ומידע ע"י צוות רב מקצועי, אודות שירותים הניתנים בקהילה ותיווך

לגופים המסייעים במיצוי זכויות

שילוב במדים - ליווי לצה"ל

המטרה: שירות איכותי וממצה מבחינה אישית ותעסוקתית.

הדרך:

תוכנית מותאמת אישית - הכנה לקראת הגיוס וליווי במהלך השירות, בצורה פרטנית ו/או קבוצתית.

עד כה, הצעירים בתוכנית שירתו במגוון תפקידים כגון:

מש"קית חינוך, מפתחת לומדות ביחידת הסימולטורים, דסקאי שפה בחיל המודיעין, איש צוות יחידת טכנולוגית במודיעין משקית הדרכה בחיל האוויר, מנהל רשת ב-8200, דוברות צה"ל.

מתחילת התוכנית ליווינו **114** מקבלי שירות, **33** מתוכם התגייסו (נכון ל-2021)

אורי שלמון, קצינה,
שקיבלה גם את אות
מצטיין הנשיא ב-2019

שילוב במדים - ליווי לצה"ל

בתקופת השירות ליווי פרטני / קבוצתי

- ליווי ביום הגיוס ובמהלך השירות עצמו על פי הצורך
- ביצוע התאמות לתפקיד, תיווך מול הצבא
- הכנה לקראת שחרור- מיצוי זכויות ובניית תכנית עתיד

הכנה לגיוס ליווי פרטני / קבוצתי

- סיוע בתהליך קבלת אשורים להתנדבות
- התאמת המיונים ופתיחת אפשרויות שיבוץ
- הנגשת עמדת עבודה, השאלת ציוד טכנולוגיה מסייעת על פי הצורך

התחום הרגשי

המטרה: תחושת רווחה של אנשים עם לקות ראייה, עיבוד המגבלה, קבלת כלים לשיפור התפקוד והגברת העצמאות.

הדרך:

טיפול פרטני וקבוצתי, באופן פרונטלי או מקוון.

השירות ניתן ע"י מטפלים - פסיכולוגים, פסיכותרפיסטים מוסמכים ומטפלי cbt, מומחים במתן טיפול לאנשים עם לקות ראייה או עיוורון, שיכולים לתת מענה הן לאנשים עם לקות ראייה והן לבני משפחותיהם.

המטרות של הטיפול משתנות ממטופל למטופל, אך בדרך כלל יכולות לכלול נושאים כגון:
עיבוד המגבלה | מתן כלים להתמודדות | קידום תהליכים שיקומיים

מכינות מגדל אור

המטרה: הקניית כלים ורכישת מיומנויות בכלל תחומי החיים לקראת יציאה לעצמאות תפקודית, תעסוקתית, רגשית וחברתית.

הדרך:

מגורים לתקופה ממוצעת של שנתיים במכינות. המכינות מיועדות לצעירים עם לקויות ראייה ועיוורון, מהמגזר החילוני, דתי לאומי או ערבי, בגילאי 18-30, מחזיקי תעודת עיוור.

מיקום:

המכינות ממוקמות במרכזי הערים רמת גן, ירושלים ועכו, בסמוך לתחבורה ציבורית, מקומות בילוי ופנאי. בכל מכינה מתגוררים עד 6 דיירים.

צוות המכינה כולל:

עובדת סוציאלית, מורה שיקומית, מדריכים ומתנדבים, ובנוסף כלל הצוות המקצועי של מגדל אור.

נועם, בוגר ראשון של המכינה ברמת גן, שוכר היום דירה עם יאיר חברו מהמכינה, סיים לימודי מזכירות רפואית וקורס כלבי נחייה, כיום עובד במרכז רפואי אסותא בת"א.

מעטפת למקבל/ת שירות במכירות לחיים עצמאיים

מכילות מגדל אור

בוגרי המכילות מקיימים כיום חיים עצמאיים בקהילה – לומדים במסגרות אקדמאיות שונות, מתגוררים בדירות עצמאיות או מעונות סטודנטים, עובדים ומנהלים חיים מלאים ומשמעותיים.

מוקד תמיכה טלפוני

המטרה: תמיכה טלפונית מותאמת לאנשים עם לקות ראייה או עיוורון ולמעסיקיהם, הניתנת ע"י מומחי טכנולוגיה מסייעת עם לקות ראייה או עיוורון.

הדרך:

- תמיכה בשימוש מחשבים, טאבלטים וטלפונים סלולריים.
- תמיכה בגלישה באתרי אינטרנט, אפליקציות סלולר, מערכות הפעלה ואופיס.
- תמיכה בשימוש בצידוד וטכנולוגיה מסייעת לאנשים עם עיוורון או לקות ראייה.
- **לקבלת תמיכה חייגו כוכבית 9366**

84% ממשתמשי המוקד ציינו, כי המוקד מקדם את איכות החיים של אנשים עם לקויות ראייה בישראל, וכ- **70%** מהפונים ציינו כי הוא תרם במידה רבה לשיפור איכות הביצועים שלהם בעבודה.

**זוכה פרס Zero Project העולמי,
פרס שמחה לוסטיג ופרס "קרן אור"
של משרד הרווחה לשנת 2017.**

תעסוקה וקריירה

המטרה: בחירת קריירה, אימון לתעסוקה ומציאת עבודה.

הדרך:

- אבחון לימודי תעסוקתי מותאם וייעוץ קריירה
- מרכז הכשרה טכנולוגי
- תוכניות הכשרה לקראת לימודים אקדמאים או עבודה, הכוללות: מיומנויות מחשב וטכנולוגיה מסייעת, מיומנויות למידה אקדמית, אנגלית, אולפן עברית וברייל
- התאמת סביבת עבודה ממוחשבת ונגישה
- השמה: הכשרה וליווי לתעסוקה של האדם ושל המעסיק

מדריך המחשבים מדגים
לצעיר עם לקות ראייה
טמ"ס נייד, שיוכל לקחת
ללימודים באוניברסיטה.

65% ממקבלי השירות השתלבו במקומות עבודה, למעלה מ- **70%** השתלבו בלימודי המשך.

ליווי במציאת עבודה

מרכז תעסוקה נתמכת, ליווי לתעסוקה בשוק החופשי לאנשים עם לקות ראייה/עיוורון בגילאי עבודה.

3 שלבים מרכזיים:

פאטמה, בוגרת תואר באדריכלות מהטכניון, בעבודתה החדשה במשרד אדריכלים

- הכוון תעסוקתי
- שיפור מיומנויות הרלוונטיות למשרות על פי ההכוון התעסוקתי
- סיוע באיתור משרות והכנה לתהליכי מיון
- יצירת קשרים ושיתופי פעולה עם מגוון מעסיקים
- התאמת עמדת עבודה ממוחשבת והנגשת סביבת העבודה ומטלות התפקיד
- שימור מקום העבודה ושיפור מיומנויות תעסוקתיות

מאגר השאלה למעסיקים

השאלת ציוד להנגשה לאנשים עם מוגבלות במקומות עבודה

ניתן להגיש בקשות לציוד באתר יד לתעסוקה שווה [/https://www.hatamot.org](https://www.hatamot.org)

מסייע בקליטת /
שימור עובדים עם
מוגבלויות

שינוע, התקנה וסיוע
בתפעול ראשוני

הציוד מושאל בחינם
לאנשים עם כל סוגי
המוגבלויות

ליווי ותמיכה לאורך
כל התהליך

אפשרות לרכישה
מוזלת של הציוד
בסיום תקופת
ההשאלה

התחום החברתי

המטרה: פיתוח והרחבה של תוכן חברתי נגיש ומותאם, כמקדם עצמאות ותחושת מסוגלות עצמית הן בקבוצות השווים, הן בקבוצות מעורבות והן בקהילה.

הדרך:

- חברותא- תכנית חברתית מקוונת
- קבוצת מטיילי מגדל אור
- קבוצת רכיבה על אופני טנדם – מגדל אור
- המועדון החברתי "בבית התרבות לעיוור" בבאר שבע:
מועדון חברתי לגילאי 59+ הפועל בשעות הבוקר
מועדון חברתי לצעירים 18+ הפועל בשעות הערב
מועדון חברתי לילדים בגילאי ביס יסודי
מועדון חברתי לבני נוער

קבוצת מטיילי מגדל
אור בשביל ישראל

קבוצת רכיבה
על אופני טנדם

המטרה: חיזוק יכולת מתן שירות וליווי לציבור עם עיוורון או לקות ראייה.

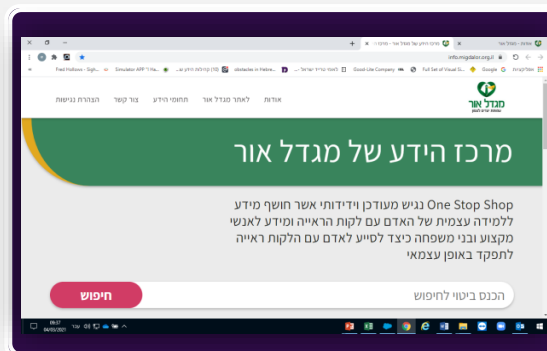
הדרך:

מרכז הדרכה - פיתוח והנחיית מפגשי מידע פרונטליים או מקוונים (webinar)
לקהילה המקצועית, בני משפחה, נותני שירות וציבור עם מגבלות ראייה

הרצאות, ימי עיון, סדנאות חווייתיות
ע"פ תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013

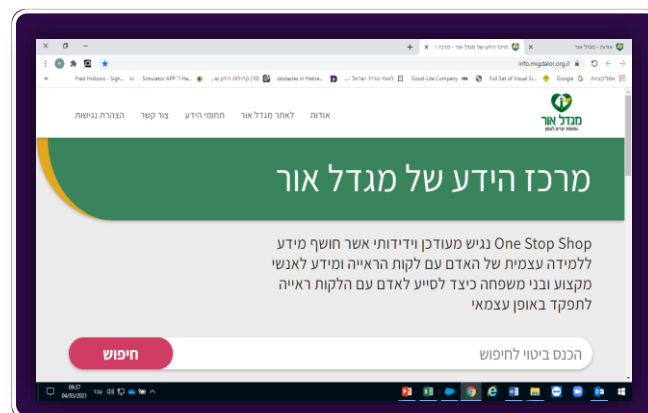
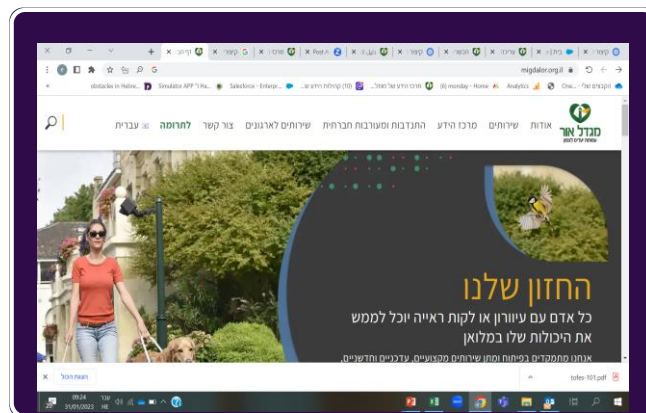
מרכז ידע מקוון
מידע כתוב, סרטונים, מפגשים מקוונים מתועדים
info.migdallor.org.il

יעוץ לנגישות שירות
הדרכה, בדיקות ומתן מענה עם מומחיות בעיוורון ולקויות ראייה.

תודה!

בקרו אותנו **באתר**:
www.migdalar.org.il

במרכז הידע המקוון:
<https://info.migdalar.org.il/>

תודה!

בקרו אותנו באתר:
www.migdolor.org.il

